

ки секторальної політики в області соціальної захисти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://manuals.sdc-eu.info/1_1.html

УДК 378.147:613

О. І. Міхеєнко

доктор педагогічних наук, доцент
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

У статті розглядаються організаційні форми і методи навчальної діяльності, які дають змогу стимулювати пізнавальний інтерес, сформулювати мотиви здоров'я, спонукати до практичного застосування знань про здоров'я у професійній діяльності та повсякденному житті.

В статье рассматриваются организационные формы и методы учебной деятельности, позволяющие стимулировать познавательный интерес, сформировать мотивы здоровья, побудить к практическому применению знаний о здоровье в профессиональной деятельности и повседневной жизни.

In the article examines organizational forms and methods of educational activity that allow to stimulate cognitive interest, to formulate the motives of health, to stimulate the practical application of knowledge about health in professional activity and daily life.

Ключові слова: форми і методи навчальної діяльності, знання про здоров'я, пізнавальний інтерес.

Ключевые слова: формы и методы учебной деятельности, знания о здоровье, познавательный интерес.

Keywords: forms and methods of educational activity, knowledge of health, cognitive interest.

Постановка проблеми. Одним з найважливіших завдань освітніх закладів є створення умов, за яких учень сам стає суб'єктом освіти своєї особистості. Для педагогічної практики особливої ваги набуває розроблений у психології принцип значущості: те, що є особливо цікавим і важливим для людини, стає зрештою мотивом і метою діяльності. Якщо нове знання в процесі засвоєння не набуває особистісної цінності для учня, воно не буде засвоєне або буде засвоєне формально. Складно тривалий час займатися справою, яка людині не цікава

і яку вона не вважає важливою. Сталий прогрес можливий лише там, де дії стимулюються інтересом і пошуком, натомість почуття обов'язку чи примусу часто стають на заваді виникненню позитивних емоцій у процесі навчання.

Як показав практичний досвід, нав'язування гігієнічних істин не сприяє дбайливому ставленню кожного до свого здоров'я, а іноді навіть навпаки – створює «імунітет байдужості». Дані психолого-педагогічних опитувань показують, що антиалкогольна пропаганда в молодіжній аудиторії з акцентом на ушкодженні внутрішніх органів та віддалених наслідках алкоголізму не виправдовує сподівань і, як правило, є малоефективною. Причини цього полягає в тому, що на шкалі життєвих цінностей у молоді здоров'я займає невисоке місце завдяки відчуттю суб'єктивного фізичного благополуччя. Пропаганда здорового способу життя, зокрема протиалкогольна і протинаркотична, є більш ефективною в разі орієнтування на позитивні цінності та ідеали, які мають значення для молодіжної аудиторії – такі, як повне розкриття здібностей, самореалізація особистості, сім'я, діти, статус громадянина тощо. Для молоді особливо важливо, щоб оздоровча освіта апелювала до здорових аспектів людського життя.

Поведінка завжди пов'язана з мотивацією, яка створюється саме в процесі виховання та розвитку особистості. Ідея оздоровчого спрямування діяльності реалізується, як правило, лише в тому випадку, якщо вона не вступає у протиріччя з іншими факторами та не вимагає від індивіда значних зусиль. Відомо, що підлітки, які твердо знають про шкідливий вплив наркотичних речовин, часто нездатні протистояти тиску приятелів, компанії і залучаються до наркоманії всупереч своїй волі – якщо не мотивовані настільки, щоб ефективно протистояти тиску. Ключ до вирішення даної проблеми полягає у формуванні певних цінностей та вихованні відповідних мотивів здоров'я, а не в забороні та залякуванні.

Отже, професійне викладання науки про здоров'я потребує пошуку і застосування нових шляхів, засобів, форм

навчання. У процесі організації навчально-виховної діяльності важливо створити сприятливі умови для стимулювання особистої активності студентів і оптимізації професійно-практичної діяльності на основі засвоєних знань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Намагання досягти найбільш сприятливого оздоровчого результату має супроводжуватися створенням необхідних умов з метою активізації захисних сил організму і забезпечення їхньої переваги над хвороботворними чинниками. Не викликає сумнівів, що найбільш потужний вплив на здоров'я справляє поведінка людини [4]. Існує навіть термін «поведінкові» хвороби [2]. Медикаментозне лікування таких захворювань є малоперспективним і затратним. Профілактична (медична) модель навчання здоровому способу життя повністю побудована на теоретичному інформуванні і є виключно когнітивною. Вважається, що достатньо проінформувати про наслідки для здоров'я певного стилю поведінки, щоб сформулювати відповідне ставлення учнів і таким чином змінити їх поведінку в бажаному напрямку. Такий погляд виявився надто спрощеним, бо не враховував багатьох психологічних, соціальних та інших факторів, які впливають на поведінку індивіда, хоча інформація, звичайно, дійсно необхідна як базис для прийняття рішення [3; 6]. Вирішення проблеми полягає в запровадженні не стільки медичного, скільки педагогічного підходу. Як слушно зазначила Н.Белікова, перехід від парадигми «освіта на все життя» до парадигми «освіта через усе життя» ставить перед вищим навчальним закладом завдання сформувати у студентів мотиваційну готовність і розвинути здібності до самостійного формування професійної компетентності, уміння ставити і самостійно вирішувати теоретичні і практичні завдання [1].

Мета статті – розкрити сутність форм і методів навчання, покликаних підвищити ефективність оволодіння знаннями про здоров'я, спонукати до практичного їх застосування.

Виклад основного матеріалу. Традиційно у вищій школі функціонують різноманітні організаційні форми нав-

чання: лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів, виробнича практика та ін. Процес формування пізнавального інтересу до засвоєння знань про здоров'я неможливий без лекції як найбільш поширеної форми передачі та сприймання інформації. За допомогою лекції можна послідовно і систематично викладати матеріал, виділяти в темі найважливіші аспекти, акцентуючи увагу на головному, економно використовувати час. лекція є однією з найефективніших форм систематичного, емоційного, безпосереднього контакту свідомості, почуттів, волі, інтуїції особистості педагога з внутрішнім світом студентів. Компетентний, обізнаний, творчий, здатний до нестандартного мислення, цікавий для молоді викладач не просто інформує, а спонукає до проникнення в сутність навчального матеріалу та визначених проблем завдяки захопленості предметом та глибині своїх знань. Цінність лекції полягає в тому, що завдяки їй студент має змогу отримати значно більше інформації, ніж за такий самий час самостійної роботи. Під час лекції формуються погляди й переконання студентів, уміння критично оцінювати отриману інформацію. Лекція сприяє встановленню прямого контакту між викладачем і студентами, своєчасному інформуванню студентів про новітні наукові досягнення тощо. На лекції викладач має можливість розглянути найгостріші проблемні й вузлові питання, висвітлити шляхи розв'язання проблем сучасною наукою і практикою, проаналізувати важкі для самостійного опрацювання студентами питання навчальної програми.

Однак не можна й переоцінювати роль традиційної лекції в процесі навчання, оскільки вона має свої недоліки, а саме: частину слухачів привчає до пасивного, некритичного сприймання навчального матеріалу (деякі студенти механічно записують викладену інформацію без будь-якого аналізу й усвідомлення); відвідування лекцій привчає студентів до школярства і не сприяє створенню мотивації до самостійної праці та ін. Традиційна лекція вимагає від студента посиленої зосередженості уваги, зацікавленості, свідомого засвоєння навчаль-

ного матеріалу, особливо під час викладу наукової інформації.

Зазначені недоліки спонукають до використання цього типу лекцій лише на початковому або заключному етапі вивчення дисципліни. У таких випадках з метою поліпшення якості подання матеріалу його виклад супроводжується засобами підвищення інформативності шляхом використання наочності, творчого підходу, ілюстрування складних процесів і явищ прикладами з життя. Водночас, ми намагалися переконати студентів, що лекції потрібно відвідувати, адже навіть найкращий посібник чи підручник містить, як правило, лише загальний матеріал навчальної програми і позбавлений оперативних, найновіших знань, оскільки його написання та рукопис тривалий час перебувають у редакційній роботі.

У процесі навчання основ здоров'я, окрім традиційних, доцільно використовувати проблемні лекції, лекції-дискусії та презентаційні лекції із застосуванням мультимедійних засобів. Проблемні лекції передбачають встановлення зворотнього зв'язку зі студентами і активізацію процесу мислення й розвитку пізнавального інтересу до процесів і явищ, які вивчаються. На початку проблемної лекції викладач створює проблемну ситуацію у вигляді поставлених проблемних питань або парадоксу, які потребують пошуку шляхів їх вирішення. Вирішуючи протиріччя, закладені в проблемних запитаннях, студенти самостійно доходять висновків, які викладач планував повідомити в якості нових знань.

Під час читання проблемної лекції ми використовуємо різні прийоми: ознайомлення з історією проблеми, методами її розв'язання, проведення уявного або реального експерименту, ознайомлення з існуванням різних точок зору, з незавершеністю розв'язання окремих проблем, проблемні завдання з демонстрацією кількох варіантів їх можливого розв'язання тощо. Наступні приклади ілюструють можливості проблемної лекції в аспекті активізації мислення.

Під час вивчення дисциплін оздоровчого спрямування викладач ставить запитання: «Наскільки, на ваш погляд,

справедливою є думка про те, що хвороба – це складова здоров'я?». Таке парадоксальне, на перший погляд, питання і подальший проблемний виклад змушують студентів по-іншому поглянути на діалектичну єдність здоров'я/хвороби, стимулюють виникнення питань, сумнівів, заперечень, формують у студентів нове бачення проблеми, критичність мислення, створюють умови для подальшого самостійного пошуку альтернатив. Значний інтерес у студентів викликають такі проблемні питання: «Організм людини – це сума органів чи система?», «Наскільки стратегія позбавлення від хвороб відповідає стратегії досягнення здоров'я, тобто, шлях до здоров'я і шлях від хвороб завжди тотожні?», «Чому здоров'я не має такої детальної класифікації і діагностики як хвороби?», «Чи можна виміряти здоров'я? Якщо можна, то за якими критеріями і показниками?», «Вислови «біг від інфаркту» або «біг до інфаркту», на ваш погляд, відповідають дійсності?», «Здоров'я – це динамічний стан?», «Яким чином гармонія і рівновага визначають здоров'я людини?», «У чому полягає взаємообумовленість і взаємозалежність процесів життєдіяльності в організмі людини?» та інші. Студенти залучаються до дискусії. Проблемність процесу набуття знань і вмінь сприяє формуванню суб'єктної позиції студента й стимулює розвиток його творчого потенціалу.

У процесі лекції-дискусії викладач не тільки вибудовує лекцію згідно з відповідями студентів на поставлені власні запитання, а й організовує неупереджений обмін думками, координує його шляхом доречного викладення базових блоків інформації. Наприклад, під час опанування дисципліни «Основи здорового способу життя» жваву дискусію викликає низка таких запитань: «Чи може фізична праця повністю замінити оздоровче фізичне тренування?», «З якою метою можна використовувати фізичні вправи?», «Чи можна підтримувати здоров'я, не займаючись фізичними вправами?» «Чи існує різниця між оздоровчим і спортивним тренуванням?», «Розвиток якої фізичної якості справляє найбільший оздоровчий ефект?», «Наскільки важливим є співвідношення

тренувальних засобів, якщо йдеться про ефективність оздоровчого фізичного тренування?», «Завдяки яким механізмам фізичні вправи забезпечують оздоровчий ефект?» тощо.

Лекції-дискусії розвивають у студентів уміння формувати свою думку, не соромитися висловлювати її, навіть якщо вона є «абсурдною», шукати і знаходити вагомні аргументи на її захист, переконливо обґрунтовувати свою позицію, швидко знаходити відповідь на складні запитання. У процесі лекції-дискусії студент може поставити і отримати відповідь на будь-яке запитання і, таким чином, повноцінно долучитися до навчально-пізнавальної діяльності.

Утім, якщо більшість питань з теорії і методики фізичного виховання щодо методичних особливостей розвитку фізичних якостей на сьогодні вже мають певною мірою узгоджену думку і серед провідних фахівців особливих дискусій не викликають, то стосовно проблеми харчування цього сказати не можна. Розгляд окремих питань сучасної дієтології викликає дискусію не лише в студентській аудиторії, а й навіть у найвищих наукових колах.

Перевагою презентаційних (мультимедійних) лекцій є їх якнайбільше насичення наочною інформацією (схемами, графіками, ілюстраціями, фотографіями, відеороликами тощо). Під час мультимедійних лекцій використовуються різні типи слайдів, такі як текстові, анімаційні, ілюстративні, схематичні, графічні тощо.

Використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі допомагає урізноманітнити стандартні методи проведення занять, активізує пізнавальну діяльність студентів. Значний досвід використання презентаційних лекцій дозволяє виокремити їх переваги, а саме: суттєво зростає інформативність лекції без надмірного інтелектуального і психоемоційного перевантаження свідомості студента вербальною та текстовою інформацією; яскрава наочність, певною мірою, сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу і, таким чином, стимулює мотивацію до навчання: мультимедійні лекції дозволяють здійснити повторення, коротке відтворення та перегляд матеріалу попередньої лекції, а

також повторити найбільш складні моменти лекції без особливого ризику опинитися у ситуації «тривіальної надмірності»; сучасні комп'ютерні та мультимедійні технології дозволяють розширити спектр доступності оволодіння матеріалом лекцій шляхом залучення як візуального, так і слухового каналів сприйняття інформації, що є надзвичайно важливим для студентів з особливими потребами; існує можливість регулювати (зменшувати або збільшувати) рівень розумового напруження і переключати зосередження уваги аудиторії за рахунок художньо-естетичної демонстрації слайдів, доцільної анімації, звукового ефекту чи різноманітних заставок; розширення палітри викладу навчального матеріалу і створення більших можливостей для праці викладача.

Лекція тісно пов'язана з іншими формами навчально-виховної роботи, оскільки становить методологічну та організаційну основу для всіх навчальних занять, зокрема й самостійних. Як методологічна основа, лекція надає навчальному курсу концептуальності й вводить студента в науку загалом. Організаційна роль лекції полягає в тому, що решта форм навчальних занять, так чи інакше, «зав'язані» № на лекцію, найчастіше логічно заплановані після неї, спираються на неї змістовно і тематично.

Традиційна система підготовки фахівців, основою якої є переважно аудиторні методи навчання, досить жорстко контролює інформаційний потік, приділяючи багато уваги механічному вивченню студентами навчального матеріалу, реалізуючи більше інструктивний метод навчання замість конструктивного, який сприяє глибокому самостійному творчому опрацюванню і засвоєнню знань, розширюючи, таким чином, можливості для виконання складних професійних завдань у конкретній ситуації. Важливо, насамперед, навчити майбутнього фахівця (особливо фахівця зі здоров'я людини) постійно вчитися, формувати у студентів переконання, що професіонал є майстром лише за умови постійного удосконалення, розвитку, навчання. Натомість зупинка у розвитку запускає процеси деградації.

Актуальною є проблема підтримання оптимального функціонального стану викладача і студентів, на який, як відомо, впливають не тільки темп і ритм навчального заняття, тривалість і складність різних видів навчальної діяльності, а й загальний емоційний стан, мотивація учасників освітнього процесу і те, наскільки ефективно здійснюється стимулювання пізнавального інтересу і пізнавальної діяльності як засобу оптимізації функціонального стану студентів під час навчально-виховного процесу. Водночас слід зважати на відомий закон Джеркса-Додсон: занадто висока вмотивованість створює емоційну напругу, яка здатна погіршити результати діяльності так само, як і надто низька вмотивованість.

Відомо, що одним з ефективних мотиваційних механізмів підвищення розумової активності є ігровий характер навчально-пізнавальної діяльності, оскільки гра має важливу закономірність: викликаючи спочатку зацікавленість зовнішньою атрибутикою явищ, гра породжує інтерес до їх внутрішньої суті. Численними дослідженнями доведено, що пізнавальний інтерес стимулює волю і увагу, допомагає більш легкому і міцному запам'ятовуванню. Пізнавальний інтерес є сполучною ланкою для вирішення триєдиного завдання навчання, розумового розвитку та виховання особистості.

Основою пізнавального інтересу є складне переплетіння інтелектуальної, вольової та емоційної сфери особистості. Особливо тісний зв'язок пізнавальний інтерес має з мимовільною увагою. Наявність пізнавального інтересу розширює можливості для запам'ятовування, сприяє підвищенню розумової працездатності, тобто є засобом оптимізації функціонального стану студентів. Розвитку пізнавального інтересу сприяють такі умови: вирішення завдань проблемного характеру, самостійний пошук і «відкриття» нових знань; розуміння потреби, важливості, доцільності вивчення тих чи інших предметів як в цілому, так і по розділах; взаємозв'язок нового матеріалу із засвоєними раніше знаннями; навчальний матеріал має бути достатньо важким, але посилюючим (надто

легкий або занадто важкий матеріал не викликає інтересу); чим частіше перевіряється і оцінюється робота студента (у тому числі і ним самим, навчальними пристроями), тим цікавіше йому працювати.

В умовах професійної діяльності постає питання про креативність як специфічну здатність до творчої діяльності фахівця. Ураховуючи колосальну складність і багатовимірність людського організму і такого феномену, як здоров'я людини, підготовку фахівців оздоровчої сфери можна вважати фактично підготовкою до творчої діяльності. У зв'язку з цим творчість має бути обов'язковою складовою професійної освіти. Творчість, на думку багатьох вчених, постає як найвищий ступінь активності, розвитку, підготовленості до конкретних видів діяльності, життя в цілому до зміни стилів поведінки, пошуку виходу з кризових станів. Творчість має стати нормою професійної діяльності та підготовки до неї. Зрештою, кожен фахівець має бути фахівцем творчим.

В результаті творчої діяльності з'являється об'єктивно новий продукт, вноситься об'єктивна новизна у технологію, організацію трудової діяльності, конструкцію чи предмет праці. Проте продукт творчості має і суб'єктивну новизну стосовно особи самого творця. Продукти творчої діяльності студентів найчастіше мають лише суб'єктивну новизну, але цінність її полягає в тому, що за своїм психологічним механізмом вона не відрізняється від процесу творчості з об'єктивною новизною. У процесі вирішення даних творчих завдань засвоюється досвід творчої діяльності, який сприяє формуванню здатності до творчого вирішення професійних завдань з об'єктивною новизною. Як свідчить практика, усі творчі особистості долають один шлях – від відкриття істин, нових лише для них самих, до відкриття істин, що відомі не багатьом, і, нарешті, до створення істин, нових для всіх.

Будь-яка цілеспрямованість реалізує себе через активність особистості, через її діяльність. Останнє підтверджується даними Національної лабораторії тренінгу США, які показали, що на лекціях засвоюється 5% навчального матеріалу,

під час самостійної роботи з літературою – 10-30%, виконання практичних завдань забезпечує засвоєння близько 75% інформації, а під час навчання інших – 90% [5]. Враховуючи це, важливо використовувати будь-яку можливість для залучення студентів до активної професійно спрямованої діяльності, починаючи від планування і втілення у практику власної програми здорового способу життя і закінчуючи різноманітними формами допомоги, підтримки, проведення консультацій, бесід з питань оздоровлення та застосування оздоровчих засобів на практиці.

Зрештою, метою будь-якої освіти є підготовка людини до якого-небудь роду діяльності, і чим раніше розпочинається підготовка до практики професійної діяльності, тим краще входження на рівень професійного вміння вийде студент, щоб засвоювати наступні етапи професійної майстерності, творчості, новаторства. Пізнати свої можливості поза практичною діяльністю неможливо. Вимоги до діяльності зростають поступово, в міру адаптації до них студентів, але кожного разу рівень вимог повинен відповідати рівню теоретичної поінформованості та зоні найближчого розвитку особистості (Л. Виготський).

Сучасний розвиток науки має тенденцію до вдосконалення найбільш узагальнюючих методів упорядкованості загальнолюдського досвіду, що відбивається на тлі нової цивілізаційної парадигми в попиті на таку освіту, яка здатна встигати за темпами змін, що відбуваються в усіх сферах суспільного життя. В умовах, коли людство набуває рис інформаційно-освітнього суспільства, одним з головних принципів такої освіти стає тісний зв'язок науково-дослідницької діяльності та освітнього процесу. Від якості вищої освіти залежить подальший успіх і професійна кар'єра фахівця. За півстоліття вивчення складових якісної освіти американські і європейські освітяни дійшли висновку, що одним з найкращих способів здобуття якісної вищої освіти є навчання через дослідництво. Сутність дослідницького методу полягає в організації пошукової творчої діяльності студентів, розв'язання нових для них проблем. Він передбачає само-

стійне вирішення проблем, дозволяє творчо використовувати набуті знання, оволодівати методами наукового пізнання, формувати інтерес до навчання, розв'язання наукових проблем із підвищення ефективності виробничих процесів і готує студентів до майбутніх науково-дослідницьких робіт. Спосіб мислення дослідників є ефективним інструментом для досягнення професійного успіху. Отже, для формування творчої особистості майбутнього фахівця важливе значення має залучення його до науково-дослідної роботи, і неабияку роль у цьому роль відіграє підготовка курсових та дипломних робіт.

Роботу з формування творчої особистості майбутнього фахівця можна здійснювати у багатьох напрямках. Зокрема, під час лекцій, практичних і лабораторних занять доцільно розв'язувати навчально-пізнавальні задачі, які сприяють проникненню в суть найважливіших питань майбутньої професійної діяльності. Важливими є спостереження й аналіз виробничих процесів чи їх етапів під час екскурсій, виробничої практики. Згодом студенти під керівництвом викладачів можуть виконувати фрагменти майбутньої професійної діяльності, обговорювати їх на заняттях і впроваджувати в технологічний процес виробництва.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Важливою вимогою до сучасної освіти стає не стільки передача системи знань, скільки навчання ефективним методам, умінням здобувати, застосовувати на практиці, перетворювати і виробляти самостійно нові знання у будь-якій сфері своєї майбутньої професійної діяльності. Одним з перспективних завдань сучасної вищої школи є знаходження ефективних методів навчання, які активізують мислення студентів, змушують виявляти гнучкість суджень, уяву, стимулюють прагнення генерувати ідеї, шукати альтернативні рішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белікова Н. О. *Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язберігавальної діяльності: дис. ...доктора пед. наук : 13.00.04 / Белікова Наталія*

- Олександрівна. – Київ, 2012. – 574 с.
2. Калита В. Попередити «поведінкові» хвороби? Можна і треба / В. Калита // Здоров'я киян. – 2000. – № 10. – С. 4.
 3. Косинська Ю. Лінощі, які нас убивають / Ю. Косинська // Україна молода. – 2012. – № 145 (4391). – С. 14.
 4. Міхеєнко О.І. Загальна теорія здоров'я : навчальний посібник / О.І. Міхеєнко. – Суми : Університетська книга, 2017. – 156 с.
 5. Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: Монографія / За ред. Н. Г. Ничкало, В. О. Кудина. – Черкаси: Вибір, 2002. – 322 с.
 6. Чарлтон Э. Основные принципы обучения здоровому образу жизни / Э. Чарлтон // Вопросы психологии. – 1997. – № 2. – С. 3–14.

УДК 615.851.4:159.946.4-053.4:373.22

Р. Б. Міщенко

студент спеціальності
«Фізична реабілітація»

В. А. Литвиненко

кандидат педагогічних наук, доцент,
кафедра здоров'я людини
та фізичної реабілітації,
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ЗАСТОСУВАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ В ПРОЦЕСІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПРИ ДЕФОРМАЦІЯХ ГРУДНОЇ КЛІТКИ

У статті розкрито сутність проблеми застосування арт-терапії в процесі реабілітації дітей дошкільного віку при деформаціях грудної клітки; удосконалення корекційно-реабілітаційної роботи з даною категорією дітей; їх особистісне становлення.

В статтє раскрывается проблема использования арт-терапии в процессе реабилитации детей дошкольного возраста при деформациях грудной клетки; усовершенствование коррекционно-реабилитационной работы с данной категорией детей; их личностное становление.

Dissertation research is dedicated to the urgent problem of rehabilitation children of senior preschool age who have deformations of thoracic cage by means of art therapy. Content of the methodology represents complex integration of traditional rehabilitation means and art therapy for the purpose of formation components rehabilitation work, which effect motivate perform physical exercises of child who have deformations of thoracic cage.

Rehabilitation children of senior preschool age who have deformations of thoracic cage by means of art therapy favours personal formation; opens opportunities for becoming personality.

Ключові слова: арт-терапія, реабілітація, деформації грудної клітки, діти дошкільного віку.

Ключевые слова: арт-терапия, реабилитация, деформации грудной клетки, дети дошкольного возраста.

Key words: art therapy, rehabilitation, deformations of thoracic cage, children of senior preschool age.

Постановка проблеми. У зв'язку з екологічною і економічною ситуацією в Україні значно зросла кількість дітей дошкільного віку з ортопедичною патологією. За статистичними даними в Україні захворювання опорно-рухового апарату у дітей посідають третє місце після серцево-судинних та онкологічних захворювань.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я на кожну тисячу новонароджених припадає в середньому 17 дітей з вродженими деформаціями опорно-рухового апарату.

Досвід вітчизняної і зарубіжної реабілітаційної роботи з дітьми, які мають порушення функції опорно-рухового апарату дозволяє стверджувати, що засоби фізичної реабілітації для означеного контингенту є одним з найбільш дієвих методів відновного лікування (О. А. Абальмасова, Н. В. Алексеева, Р. М. Белозьорова, О. Ф. Каптелін та ін.) [4].

Саме, період дошкільного дитинства є найбільш сприятливим для своєчасної корекції та реабілітації різноманітних патологій. У зв'язку з цим актуальним є проблема впровадження ефективних комплексних реабілітаційних програм для дітей при деформаціях грудної клітки, які б змогли коригувати такі вади та попереджати загострення проблем, пов'язаних з даною нозологією.

Водночас, реалізація завдань щодо вирішення даної проблеми передбачає не лише реабілітаційний супровід цієї категорії дітей, а й пошуки шляхів удосконалення мотиваційних механізмів щодо виконання реабілітаційних заходів, комплексів ЛФК; всебічний розвиток дітей дошкільного віку [6].